

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра _____ політології _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
(Майя НІКОЛАЄВА)

» вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Виробнича (політологічна) практика

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 - Політологія

Освітньо-професійна/наукова програма: Політологія

Робоча програма «Політологічна практика». Одеса:ОНУ, 2022. 15 с.

Розробник: Шабанов Михайло Олександрович, кандидат політичних наук,
доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "29" серпня 2022р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)

Погоджено із гарантом ОПП _____ (Василь ПОПКОВ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС

Протокол № 1 від "29" серпня 2023р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № 1 від "28" 08 2023р.

Завідувач кафедри _____ (В. Попков)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від " _____ " _____ 20__р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

1. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 6 годин – 180 залікових модулів – 1 змістових модулів – 1 ІНДЗ*	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>052-Політологія</u> (код і назва) Спеціалізації: <hr/> (назва) Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) рівень	ДПП_ПНБ_20	
		Рік підготовки:	
		4 - й	5 - й
		Семестр	
		8 - й	9 - й
		Лекції	
		0 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		0 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		180 год.	180 год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - 0 год.	
Форма підсумкового контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою політологічної практики є оволодіння здобувачами сучасними методами та формами політичної роботи, формування та закріплення якостей фахівців-політологів.

Досягненню визначеної мети має основних завдань:

- поглиблення та засвоєння теоретичних знань з політологічних дисциплін;
- набуття навичок застосування теоретичних знань до аналізу суспільно – політичної ситуації, форм і змісту діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, партійних і громадських організацій та рухів, місцевих, регіональних та загальнонаціональних ЗМІ;
- відпрацювання професійних вмінь та якостей політолога, вироблення здібностей аналітичного підходу до вивчення соціально – політичних проблем регіону, політико – управлінської діяльності.

Процес проходження практики спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ПРОФЕСІЙНІ (ФАХОВІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

спеціалізовано-професійні

КСП-07: здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для розробки концепцій, програм, проектів, планів діяльності державних установ, політичних організацій, науково-дослідних колективів з урахуванням їх корпоративних завдань;

КСП-09: здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички у сфері політичної комунікації та інформаційної діяльності, забезпечення зв'язків державно-політичних структур із громадськістю;

КСП-10: здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для управління сферою соціально-економічних відносин і надання соціальних послуг;

КСП-13: здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички у процесі політико-просвітницької та інформаційно-комунікативної діяльності;

КСП-14: здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички у процесі консультативної та методичної допомоги державним установам, політичним і громадським організаціям;

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти:

РН33: У складі груп фахівців або самотійно визначати тенденції розвитку сучасних економічних і соціально-політичних процесів та перспективні вектори діяльності політичної організації, державної установи, професійного колективу.

РН34: Розробляти тактичні та оперативні плани діяльності державних і громадських структур і організацій, дослідницьких колективів у сфері внутрішньо державного і міжнародного співробітництва.

РН35: Брати участь у формуванні інноваційного потенціалу щодо розробки і реалізації стратегічних управлінських рішень державних установ, політичних і громадських організацій, професійних колективів.

РН36: У складі служб економічного та соціального планування апарату місцевої державної адміністрації та органів місцевого самоврядування розробляти напрямки і завдання соціально-економічного розвитку селища, міста, регіону, кадрову політику.

РН37: У складі управління органу державної влади виконавчої влади та місцевого самоврядування приймати участь у здійсненні досліджень і розробок, а також пов'язаних з цим коштів, для сприяння політиці регіонального розвитку.

РН47: Проводити освітню й просвітницьку діяльність через інформаційні та культурні служби, які впливають на суспільну думку, в тому числі й за межами державних кордонів.

PH48: Здійснювати заходи щодо представництва інтересів суспільних груп, громадсько-політичних організацій, професійних колективів у відносинах з державними органами, поширювати інформацію з суспільно значущих проблемних питань у ЗМІ.

PH49: Приймати участь у здійсненні ефективної політики щодо громадських відносин, забезпеченні зв'язків з громадськістю.

PH50: Здійснювати управління політико-інформаційними процесами, надавати новини і матеріали для ЗМІ.

PH51: Розробляти напрямки і завдання соціально-економічного розвитку селища, міста, регіону, кадрову політику.

PH52: Приймати участь у здійсненні досліджень і розробок, а також пов'язаних з цим коштів, для сприяння політиці регіонального розвитку.

PH53: Надавати населенню громади та прилеглих районів послуги соціального характеру, консультації, допомогу біженцям.

PH64: Проводити освітню й просвітницьку діяльність через інформаційні та культурні служби, які впливають на суспільну думку, в тому числі й за межами державних кордонів.

PH65: Здійснювати заходи щодо представництва інтересів суспільних груп, громадсько-політичних організацій, професійних колективів у відносинах з державними органами, поширювати інформацію з суспільно значущих проблемних питань у ЗМІ.

PH66: Відповідно до мети і функцій суб'єктів управління, на основі знань основних принципів сучасної управлінської культури уміти забезпечувати їх стале функціонування і оптимальний розвиток.

PH67: На основі аналізу та експертизи документів державних/громадських організацій та установ надавати їм консультативні послуги щодо прийняття оптимальних рішень.

PH68: Надавати населенню громади та прилеглих районів послуги соціального характеру, консультації, допомогу біженцям.

РН69: Надання допомоги організованим трудовим колективам, професійним союзам, партіям, громадсько-політичним організаціям у відносинах з державними органами влади, лобіювання їх інтересів у межах законодавства.

З результатами практики студент має вміти: застосовувати теоретичні знання та практичні навички, набуті в період навчання, під час виробничої практики в місцевих органах державної влади та самоврядування, ЗМІ, суспільних організаціях.

3. Зміст політологічної (виробничої) практики

Базами політологічної практики є органи державної влади, місцевого самоврядування, штаби та осередки політичних партій, громадських рухів, редакції громадсько-політичних газет, радіо, телебачення, аналітичні центри.

З базами практики (організаціями, установами, фірмами будь-яких форм власності) факультет завчасно укладає договори на її проведення за визначеної формою. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами.

Базами практики є:

- 1) територіальні органи державного управління та місцевого самоврядування;
- 2) осередки загальноукраїнських та місцевих політичних партій;
- 3) неурядові організації, громадські об'єднання та рухи;
- 4) аналітичні центри та засоби масової інформації.

1. У територіальних органах державного управління та місцевого самоврядування здобувачі набувають навичок:

- планування та реалізації місцевих ініціатив та проєктів, що спрямовані на поліпшення життя громади;
- взаємодії з громадськістю та розробки ефективних комунікаційних стратегій;

- аналізу шляхів вирішення складних адміністративних та суспільно-політичних питань;
- управління фінансами, бюджетування та ефективного розподілу ресурсів в умовах реформи децентралізації;
- розробки та впровадження інноваційних рішень для підвищення ефективності місцевого самоврядування;
- організації громадських слухань та врахування думки громадян у прийнятті управлінських рішень;
- застосування сучасних інформаційних технологій у процесі управління та надання адміністративних послуг.
- тайм – менеджменту;
- проєктного менеджменту;
- механізмам прийняття адміністративних та політичних рішень, контролю над виконанням адміністративних рішень;
- формування кадрового складу державних структур та органів місцевого самоврядування.

2. У політичних партіях (обласні, міські штаби, офіси, первинні осередки):

- набувають навичок організаційної діяльності, в тому числі тієї, що пов'язана із розробкою статутних документів зі створення, реєстрації політичних партій та їх осередків;
- набувають досвіду з роботи в громадських приймальнях осередків політичних партій, а також досвіду роботи в патронатній службі депутатів;
- ведуть моніторинг, аналіз діяльності інституцій територіального державного управління та місцевого самоврядування в рамках проведення громадської експертизи для забезпечення інституційної прозорості та відповідальності;

- працюють над розробкою та реалізацією стратегій для розвитку місцевих громад; організують дебати, дискусії, громадські слухання з актуальних проблем соціально-політичного розвитку;
- організують волонтерські та благодійні ініціативи для допомоги малозабезпеченим групам населення;
- набувають навичок взаємодії з владними інституціями та громадянськими структурами, основам виборчої конкуренції, менеджменту та маркетингу виборчих кампаній, організації виборчих штабів тощо.

3. У громадських організаціях, рухах здобувачі набувають навичок:

- набувають навичок організації діяльності неурядових громадських організацій, об'єднань та рухів, в тому числі розробки статутних документів зі створення, реєстрації громадських організацій, об'єднань та рухів;
- спілкування та взаємодії з різними соціальними групами, що сприяє формуванню гармонійних відносин у суспільстві;
- організації та проведення масових заходів, в тому числі мітингів, конференцій та семінарів;
- ефективного лідерства та управління командою, розвиваючи навички керівництва та мотивації;
- аналізу соціальних проблем і розробки стратегій їх розв'язання;
- роботи з медіа та соціальними мережами для просування своїх ідей та ініціатив;
- залучення ресурсів та фандрайзингу, включаючи написання грантових заявок і залучення спонсорів;
- проведення досліджень та аналізу даних, що допомагає у формуванні обґрунтованих політичних позицій та стратегій;
- взаємодії керівних органів громадської організації з державними владними установами та з місцевими осередками політичних партій з метою належного захисту інтересів зацікавлених груп.

4. В аналітичних центрах та засобах масової інформації здобувачі набувають навичок:

- критичного аналізу подій, вміння відрізнити факти від маніпуляцій та фейкових новин;
- написання та редагування якісного журналістського контенту, включаючи статті, репортажі та аналітичні матеріали;
- дослідження та аналізу даних, використовуючи сучасні методики для об'єктивного висвітлення інформації;
- ефективної комунікації та ведення інтерв'ю з представниками різних соціальних груп і політичних партій;
- роботи з цифровими інструментами та соціальними медіа для широкого розповсюдження інформації;
- організації прес-конференцій, публічних заходів та медіа-кампаній;
- правових аспектів медіа, включаючи відповідальність за розповсюдження інформації та з захисту авторського права.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра політології включає поглиблену фундаментальну, гуманітарну, соціально-економічну, психолого-педагогічну, спеціальну та науково-практичну підготовку.

Кожен здобувач отримує завдання, які повинні вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до вимог.

№ з/п	Види завдань	Кількість годин ден / заоч.
1	Скласти календарний план роботи	18 / 18
2	Скласти графік відвідування місця проходження практики, або дистанційно налагодити роботу	18 / 18

3	Ознайомитися з діяльністю бази практики	18 / 18
4	Ознайомитись з нормативними документами установи / організації	18 / 18
5	Вести у щоденнику практики робочі записи	18 / 18
6	Проаналізувати організацію роботи бази практики	18 / 18
7	Дослідити процес розробки та організації прийняття політичних рішень в установі / організації	18 / 18
8	Виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників	18 / 18
9	Підготувати пропозиції до проходження практики	18 / 18
10	Оформити щоденник практики	18 / 18
		180 / 180

***ІНДЗ (факультативно виконується один з варіантів навчально-дослідного завдання):**

1. Проаналізуйте вплив соціальних медіа на формування громадської думки. Проведіть аналітичне дослідження на основі останніх виборчих кампаній, визначивши, як соціальні медіа впливають на виборчі переваги.
2. Розробіть комплексний аналіз стратегій громадської участі у місцевому самоврядуванні. Визначте, як громадські слухання та інші механізми впливають на прийняття управлінських рішень на місцевому рівні.
3. Дослідіть вплив волонтерських ініціатив на соціальну інтеграцію у міських та сільських громадах. Проведіть опитування та аналізуйте, як волонтерство сприяє соціальній згуртованості.
4. Аналізуйте ефективність бюджетування та фінансового управління в місцевих органах влади. Використовуйте конкретні приклади для визначення ключових факторів успіху та проблемних питань.
5. Проведіть аналіз законодавчого регулювання використання цифрових технологій у державному управлінні. Зосередьтеся на аналізі

конкретних прикладів законодавства та його впливу на ефективність надання адміністративних послуг.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Здобувач, готуючись до практики, повинен розробити і погодити з керівником-методистом свій особистий індивідуальний план проходження практики, в якому у відповідності з загальною програмою, конкретизуються питання, що їх вивчатиме студент під час політологічної практики на об'єкті.

У перший день політологічної (виробничої) практики здобувачі знайомляться з базою практики. Упродовж наступних 1 – 2 днів здобувачі складають календарний план роботи та графік відвідування місця проходження практики чи доручення до он - лайн-конференцій. У календарному плані повинно бути детально описані види роботи студента під час проходження практики. У графіку відвідування зазначається дата, години та місце знаходження практиканта на базі практики або адреса посилання на дистанційну зустріч.

Упродовж всієї практики здобувачі ведуть щоденник, у якому занотовують результати спостережень у графі робочі записи, свої враження про роботу та думки під час практики. Щоденник ведеться у визначеній формі. Його має право оглянути керівник практики від кафедри політології.

6. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Керівник практики від бази практики контролює:

- ведення документації практики здобувачем вищої освіти;
- виконання здобувачем вищої освіти робіт за календарним графіком робочої програми практики;
- дотримання здобувачем вищої освіти правил внутрішнього розпорядку;
- ступінь самостійності здобувача у виконанні завдань
- якість складання здобувачем вищої освіти звітної документації.

Керівник практики від кафедри контролює:

- готовність до проходження практики та своєчасність прибуття здобувача вищої освіти до місця проходження практики;
- виконання здобувачем вищої освіти робіт за календарним графіком робочої програми практики;
- якість складання здобувачем вищої освіти звітної документації.

Підсумковий контроль

Керівник практики:

- складає відгук за результатами проходження практики здобувачем вищої освіти, відмічає в ньому стан виконання програми практики, відношення до роботи, дотримання трудової дисципліни, ступінь оволодіння професійними навичками, участь у науково-дослідній роботі; перевіряє звітну документацію, затверджує щоденник практики та звіт про проходження практики, виставляє оцінку роботи здобувача вищої освіти за результатами проходження практики.
- рецензує звітну документацію здобувача вищої освіти з практики та складає висновок з оцінкою звітної документації.
- проводить диференційований залік відповідно до критеріїв оцінювання на підставі доповіді здобувача вищої освіти, звітної документації, відгуку керівника практики від бази практики, висновку керівника практики від кафедри.
- при кінцевому оцінюванні результату практики враховується попередня оцінка керівника бази практики. Результати складання заліків з практики керівник заносить в щоденник практики, екзаменаційну відомість і проставляє в заліковій книжці. Керівник виробничої практики несе персональну відповідальність за правильне оформлення запису про практику у заліковій книжці, екзаменаційній відомості та вчасну подачу відомості у навчальну частину університету.

Форма звітності за практику – залік.

Критерії оцінювання	Рейтинг. бал за 100-бал. шкалою	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
Виставляється у випадку, коли здобувач виконав повний обсяг робіт, який передбачено цією програмою. Записи в щоденнику відображують всі етапи практики. Додаткова документація виконана згідно вимог.	100	A	Відмінно
Виставляється у випадку коли студент виконав повний обсяг робіт, який передбачено цією програмою, але були допущені незначні помилки в записах щоденника або при оформленні додаткової документації.	85-89	B	Добре
Виставляється у випадку коли студент виконав повний обсяг робіт, який передбачено цією програмою, але були допущені незначні помилки в записах щоденника або при оформленні додаткової документації.	75-84	C	

Виставляється у випадку, якщо обсяг робіт, що передбачений програмою був виконаний, але були допущені значні помилки в записах щоденника або при оформленні додаткової документації.	70-74	D	Задовільно
Мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-69	E	
передбачений програмою обсяг робіт не був виконаний, але за умови належного доопрацювання залік можливий.	35-59	FX	Незадовільно
З обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження практики.	0-34	F	

Після завершення конференції керівник практики від кафедри політології здає заповнену відомість, щоденники здобувачів на кафедру для зберігання.

Підсумки практики розглядаються на засіданні кафедри.

Щоденник про проходження практики перевіряється і затверджується керівниками практики від бази і навчального закладу. Щоденник зберігається на кафедрі протягом трьох років.

Результати проходження політологічної практики включаються в додаток до диплому бакалавра політології, впливаючи, тим самим, на рівень його відзнаки.

7. Методичне забезпечення

1. Робоча програма Виробничої (політологічної) практики.
2. Силабус до Виробничої (політологічної) практики.
3. Щоденник Виробничої (політологічної) практики.

8. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Навчально-методичний комплекс з практики (спеціальність: 052 Політологія): навчально-методичний посібник / О.В. Віннічук, В.Ю. Маркітантов, А.В. Найчук та ін. ; за науковою редакцією А.В. Найчука. Вид. 3-є, перероб. і доп. Кам'янець-Подільський, 2022. 120 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Купрій Т. Методичні рекомендації до навчальної практики в політичних партіях та громадських організаціях зі спеціальності 052 «Політологія». – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. – 28 с.

4. Світайло, Н.Д., Купенко, О.В. Методичні вказівки по організації практики студентів. Суми: Сумський державний університет, 2018.
5. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 052 «Політологія». Видання офіційне. Міністерство освіти і науки України. 2020

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Малкін Є., Сучков Є. Основи виборчих технологій та партійного будівництва. К. : Основні цінності, 2005. 528 с.
2. Монолатій І. С. Методичні рекомендації з навчальної практики в політичних партіях для студентів III курсу Факультету історії, політології і міжнародних відносин (спеціальність – політологія). Івано-Франківськ: ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника", 2018. 12 с.
3. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології. Навч. посіб. К., ФОП Колесник К. І., 2009. Практичний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування «Організація співробітництва територіальних громад в Україні». Київ. 2017. 105 с.
4. Організація самостійної роботи студентів / В. М. Король. – Черкаси, 2003.
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.05.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
6. Про політичні партії в Україні: Закон України від 11.04. 2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
7. Руснак Б.А. Місцеве самоврядування в Україні: теорія і практика. Посібник для депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. /Б.А.Руснак. – Одеса, 2016. – 736 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Київський міжнародний інститут соціологічних досліджень. URL: <https://kiis.com.ua/>
2. Київський центр політичних досліджень і конфліктології. URL: <http://www.analitik.org.ua/ukr/purposes/>
3. Інститут політичних і етнонац. досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua>
4. Одеська обласна рада. URL: <https://oblrada.od.gov.ua/>
5. Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України». URL: <http://cvu.od.ua/>
6. Телеканал «Перший міський». URL: <http://1tv.od.ua/>

7. Фонд Демократичні ініціативи імені І. Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>

8. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>